

ANSSI JOKIRANTA

Anni Hintsalan näyttely Enontekiöllä

Anni Hintsalan maalauksia ja installaatioita on esillä Enontekiöllä Tunturi-Lapin luontokeskuksessa vuoden loppuun saakka. Avarat ja kylmän kirkkaat tunturiylängöt, mustina kuvioina esiin piirtyvät koivi-

kot, yön hiljainen pimeys ja kaikkialla oleva tuuli kietoutuvat ympäristöksi, joka piirtää esiin ihmisen ja maailmassa olon ääriäviivoja. Asetumalla talviluonnon kanssa kohdakkain vaeltaja pakottautuu koh-

taamaan itsensä, rajansa ja jälkensä. Näyttely Hiihtovaeltajan jäljillä pohjautuu keväältävelvella 2015 Hetan ja Pöyrisjärven välillä tehtyyn hiihtovaellukseen ja sen synnyttämiin muistoihin ja kokemuksiin.

KUKA?

Teemu Saukkonen

- **Tampereella** asuva ja työskentelevä kuvataiteilija.
- **Wihurin** rahaston ja Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnan vierailienvierailijoiden stipendiodhjelman 41. taiteilija, jonka näyttely on parhaillaan esillä Rovaniemellä.
- **Saukkosen** läpimurto taiteilijana ajoittuu 1980-luvun alkuaan.
- **Hänen** teostensa koko vaihtelee ulottuen suurimmillaan lähes lattiaista kattoon.
- **Rovaniemen** taidemuseossa nähtiin Merja Haapalan ja Teemu Saukkosen näyttely vuodenvaihteessa 2008–2009.

”Tein vajaassa kolmessa kuukaudessa lähes vuoden työt. Täällä ovat olleet loistavat puitteet työskentelylle.”

melle. Pestiin kuului myös näyttelyn pitäminen.

–Minulla on kotona ateljeessa niin suurikokoisia maalauksia, että niiden kuljettaminen olisi ollut ongelmallista. Näyttelytila on kuitenkin niin loistava, että päätin tehdä koko näyttelyn vierailuni aikana.

Saukkosen ajatuksissa syntyi mielikuva gallerian kaarevaa seinää kiertävästä teosten rivistä.

Kesän aikana hän hankki taas kanavatöitä ja teki Rovaniemelläkin kirpputorikerroksen syyskuun alussa. Taiteilijalla on nyt takanaan poikkeuksellisen tehokas työpäivä.

–Tein vajaassa kolmessa kuukaudessa lähes vuoden työt. Täällä ovat olleet loistavat puitteet työskentelylle ilman arkiympäristön sosiaalisia suhteita, joten työpäivät venyivät pitkiksi. Saukkosta kiehtoo sekä yhteis-

sen kulttuuriperinnön että tuntemattomien käsityöläisten tuotosten hyödyntäminen. Hänen töissään on nähty kanavatoiden rokokooahmojen lisäksi taistelevia metsoja, erilaisia linnoja ja kirjallisia aiheita.

Koska vauhti oli päällä, taiteilija päätti tehdä näyttelynsä tiukan teosrivin lisäksi pari kommenttia. Toiseen ei löytynyt enää kanavatoiden kuva-aihetta mutta toiseen on Pumahikka ja susi.

–En tiedä, onko näissä teoksissa Rovaniemeltä hankittujen kanavatoiden lisäksi muuta pohjoisesta. Ehkä pohjoista valoa. Valo ei ole voinut olla vaikuttamatta minuun, kun aamuin illoin kävelin ateljeen ja asunnon välisen matkan, Saukkonen pohtii.

● **Teemu Saukkonen: Vegetarians of Love, Lapin yliopiston Galleria Valossa, Rovaniemen Arktikumissa 11.12. saakka.**

Kun arjesta tulee runollista

KIRJAT

Sirpa Kähkönen:
Tankkien kesä
★★★★
412 sivua.
Otava, 2016.

● **Sirpa Kähkönen** *Kuopio*-sarjan seitsemäs osa *Tankkien kesä* sopisi hyvin sarjan finaaliiksi. Aiemmista osista tutut henkilöt saavat nyt puhua vuoroitain omalla äänellään, samalla kun edetään lämmintä elokuvata viikkoa 1968.

Dramaattisen viikosta tekee sen puolivälissä saadut uutiset maailmalta: Varsovan liiton tankit ovat ylittäneet Tšekkoslovakian rajan, Praha on miehitetty.

Uutinen sähköistää tunnelman myös suomalaisessa pikkukaupungissa. Sotien synkät muistot nousevat pintaan, ja vakaumuskin on vaakaladalla.

KÄHKÖNEN MARSSITTAA lukijansa eteen toistakymmentä kertojaa. Kavalkadissa on nuoria ja vanhoja eri yhteiskuntaluokista, ja lisää väkeä – eläviä, kuolleita, lähteneitä ja kadonneita – tulee mukaan monologeista.

Silti romaaniin rakenteessa ei ole pienintäkään säröä. Hauraita ovat vain ihmiset.

Romaanista huokuu alusta alkaen jäähyväisten haikeutta. Vanhat käyvät läpi elämänsä ja tuntojaan, ja yksi ja toinen

SIRPA KÄHKÖNEN on kirjoittanut erityisesti historiallisiin ja yhteiskunnallisiin aiheisiin perustuvia romaaneja, tietokirjoja ja näytelmiä.

joutuu toteamaan tehneensä yhtä aikaa pahaa ja hyvää, särkeneensä ja rakentaneensa. Jotkut ikä pehmittää, joidenkin särmikkyys säilyy loppuun asti, mutta kaikista heistä Kähkönen kirjoittaa vahvasti myötäläen.

Samoin nuoristaan. Nuori polvi seisoo kynnyksellä ja katsoo eteenpäin, mutta muistonsa on silläkin, ja taistelunsa. ”Me emme tee, mitä emme tahdo!”

Luottavaisimmin maailmaa tarkkailee ja ottaa haltuunsa viisivuotias Hilla, jonka huomiot ja päätelmät kertovat ajasta ja ihmisistä osavam-

min kuin kenenkään aikuisen.

Vaikka Kähkönen romaaneissa on aina ollut väkevästi esillä naisen ja lapsen näkökulma, Hillan veroista lapsikertojaa en muista kohdanneeni. ”Lapsena kaikki tarttuu parhaiten, aatteet ja kielet ja asenteet ja murheet.”

Hillan luovassa kielenkäytössä Kähkönen on mestari, mutta kyllä romaanin läikehtivää kieltä lukee nautiskellen muutoinkin.

TYYLILLÄÄN KÄHKÖNEN tekee arjestaan runollisen ja kärsimyksistä kestettävän.

Historian käännteitä vasten *Tankkien kesän* kuopiolaiset askareineen ja asumuksineen saattavat tuntua vähäpätöisiltä, mutta Kähkösellä pieni on aina suuren kuva ja yksityinen yleispätevä vastine.

Siksi kehenkään ei pidä suhtautua vähätellen.

Nuoren Stella Mertasen ajatuksissa kuulen Kähkönen äänen: ”–en halua olla vaiti siitä, minkä tunnen vääräksi, en pienestä enkä suuresta, en yksitiedistä enkä yleisestä. – – kun tiedän tarpeeksi, solmin kaikki langat yhteen. Minä kudon tarinoita talon.”

Ja kaupungin. Ja maailman.

Tankkien kesä on täynnä syvästi inhimillisiä tarinoita ihmisistä, jotka ainakin *Kuopio*-sarjan lukeneelle ovat käyneet läheisiksi kuin parhaat ystävät.

RAIJA HAKALA

Alkukantainen kipinä ajaa metsälle

KIRJAT

Olli Säynäjängö:
Tervastulet tuoksuvat,
omakustanne.

● **Luonto** on aina tarjonnut niin nuorille kuin vanhoille metsästäjille haasteita, uusia kokemuksia, ja mielen virkeyttä. Ennen kaikkea luonto opettanut metsästäjiä kehittämään niin pyynti- kuin selvitysmaitaitojaan. Tästä kirjan tarinat kertovat.

Nuori poika sai elinikäisen pyyntiviivittämman juuri ennen sotavuosia. Ansojen viritäminen oli haasteellista, ja pojan oli onnistuakseen pakko oppia tuntemaan eläinten tavat ja kulkureitit. Sama al-

kukantainen kipinä ja halu oppia uutta palaa vahvana vielä metsästäjän ikään katsomatta.

Tämä on teemana Olli Säynäjängö ja kohta 90-vuotismerkkipäiväänsä viettävän **Tauno Stenrothin** toimittamalle, äskettäin julkaistussa uudessa eräkirjassa. Kirja sisältää eri riistaeläinten elin- ja metsästysojia pyyntitarinoineen. Kirjoittajat edustavat useita sukupolvia.

KIRJAN TARINAT perustuvat kaikki todelliseen tapahtumainkulkuun. Erityisen mieleenpainuvia ovat metsästyks-

Kirjan tarinat perustuvat kaikki todelliseen tapahtumainkulkuun.

sestä innostuneiden naisten kokemukset ja pohdinnat. Mitä metsästysharrastus antaa naiselle, ja onko harrastajan sukupuolella merkitystä?

Kirjan johtavana teemana on metsästysharrastuksen antama ilo ja mielenrauha. Motto: ”metsä on minun kylpyläni, eikä minulta mitään puutu” välittyy lähes jokaisesta tarinasta. Tarinoita on mukava lukea, ja niihin on helppo samaistua.

Mieleen tulevat omat metsästykskokemukset ensimmäisestä teerestä, ketunpyynnistä ja kun on joutunut mittamaan taitojaan talvipakkasen vaikeuttamassa hirvenpyynnissä.

Kirjan tarinat kertovat aidosta metsästykskokemuksista ja ajatuksista liittyen siihen, mitä harrastus meille antaa.

HANNU LUKKARILA